

– підтримувати зворотний зв'язок з студентами, в тому числі і після закінчення навчання.

Однак, не всі студенти використовують широкі можливості дистанційного навчання, обмежуючись мінімумом інформації, недобросовісно виконують контролюючі завдання. Крім того, самостійне ведення пацієнтів – одне з засобів розвитку практичних навичок у студентів в медичному вузі. Повне переведення на дистанційне навчання в зв'язі з пандемією COVID-19 знизив рівень підготовки студентів-медиків.

Таким чином, проведений аналіз і власний досвід роботи показали можливість ефективного використання віртуальної навчальної середовища Moodle для організації самостійної роботи студентів медичних спеціальностей в межах різних освітніх програм. Проект з створення УЗМК є серйозною педагогічною інновацією, що сприяє формуванню професійної компетенції майбутнього лікаря і адаптації його до інформаційного контенту лікувально-діагностичного процесу.

Список використаних джерел

1. Клинецвич С. И. Обучение основам информационных технологий в медицинском университете с использованием платформы Moodle. *Перспективы развития высшей школы* : материалы VII Междунар. науч.-метод. конф. Гродно, 2014. С. 255–257.
2. Шарый Л. Д. Инновации и образование Сборник материалов конференции. Сер. «Symposium». Вып. 29. СПб.: Санкт-Петербургское филос. общ-во, 2003. С. 375–377.
3. Задворная О. Л., Алексеев В. А., Вартамян Ф. Е., Борисов К. Н., Ершов А. А. Развитие системы непрерывного профессионального образования управленческих кадров здравоохранения МИР (Модернизация. Инновации. Развитие). 2016. Т. 7. № 1. С. 156–161.
4. Астанина С. Ю., Задворная О. Л. Совершенствование модели непрерывного профессионального медицинского образования врачей. *Инновации в образовании*. 2014. №10. С. 5–17.
5. Воронко А. А., Сидорова Л. Л. Концепция непрерывного профессионального развития и аттестация врачей. *Український медичний вісник* . Therapia. 2010. № 6. С. 57–61.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Морська Наталія Львівна

кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та суспільних наук,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
morska-n@ukr.net

Використання інформаційних технологій не є новим явищем в освіті. Їх впровадження пропагується уже понад десять років. Але активізувати цей процес заставили умови сучасного життя і суспільні метаморфози. Пандемія COVID-19 різко продиктувала нові правила суспільного буття і зумовила глобальні трансформації в освіті. Швидкий перехід на дистанційне навчання спонукав до стрімкого застосування інформаційних технологій, які стали тим «рятувальним засобом», що допомогли сьогочасній освіті не втратити важливості та ефективності. У таких умовах актуалізувалось питання використання

інформаційних технологій у процесі викладання суспільних та гуманітарних дисциплін, що визначає і мету даного дослідження.

Гуманітарні дисципліни – це галузі знань, де основним об’єктом дослідження постає людина як багатогранна істота – духовна, моральна, культурна. До циклу суспільних дисциплін відносять галузі знань, де основним об’єктом постає суспільство та його різні сфери й елементи, у яких ключовим сущим є також людина. Відповідно, до дисциплін суспільно-гуманітарного циклу відносять філософію, соціологію, етику, естетику, економічну теорію, правознавство, релігієзнавство, політологію, історію, етнологію, археологію, культурологію, краєзнавство та ін. Це галузі досліджень, які розглядають людину не лише як істоту суспільну, але, у першу чергу, як істоту духовну. Британський філософ Джон Стюарт Мілль ще у ХІХ ст. називає цикл таких дисциплін «науками про дух», а згодом це визначення, завдяки праці «Введення в науки про дух» німецького філософа Вільгельма Дільтея [1], набуває широкого поширення у слововжитку. Таке означення свідчить про специфіку предмета дослідження дисциплін суспільно-гуманітарного циклу, а звідси й особливості їх методики викладання і навчання. Важливим є не лише урізноманітнити та вдосконалити форму і шляхи подання матеріалу, використовуючи сучасні інформаційні технології, а зважаючи на специфіку галузей знань, не втратити той особливий «дух» наук про людину, не загубити глибину та якість змісту навчального матеріалу.

Питаннями вдосконалення методики викладання суспільно-гуманітарних дисциплін, а відповідно і впровадження у процес викладання інформаційних технологій, займається низка сучасних дослідників, серед яких: О. Пометун, Г. Фрейман, А. Булда, Д. Десятова, Т. Ладиченко, Л. Карташова, Б. Андрусишин, Л. Масол та ін. Як стверджують науковці і виходячи з власного досвіду, одними із перших ефективних інформаційних технологій, які почали використовувати у навчальному процесі, були мультимедійні презентації. Вони суттєво осучаснили та збагатили навчальні заняття, зробивши їх багатограннішими за поданням та змістовно цікавішими. У процесі викладання суспільно-гуманітарних дисциплін, використання мультимедійних презентацій дозволило подавати матеріал лаконічніше і наданням можливості виділяти важливі аспекти теми, робити акценти, повертатися до певних слайдів при потребі тощо.

Ще задовго до запровадження дистанційного навчання, у багатьох вузах якісним оновленням навчального процесу стало запровадження платформи Moodle. Це дозволило викладачам розміщувати навчально-методичні комплекси дисциплін, стало такою інформаційно-методично-комунікаційною площадкою, де студент може знайти конспекти лекцій, теми семінарських та практичних занять,

теми індивідуальних завдань, пройти змістові тести і тести для самоперевірки, звернути увагу на рекомендовану літературу для підготовки до занять чи поглибленого вивчення окремої теми, методичні рекомендації до виконання різних завдань тощо. Платформа Moodle суттєво розширила можливість спілкування «викладач-студент», дала змогу отримувати зворотній зв'язок від здобувачів освіти, враховувати їхні побажання для подальшого вдосконалення навчальних курсів.

Запровадження дистанційного навчання у зв'язку з поширенням пандемії, спонукало до покращення можливостей платформи Moodle та інтеграції у неї засобів відеозв'язку Zoom meeting, Google Meet, Big Blue Button BN, MS Teams Meeting та ін. для проведення дистанційних занять. Це дозволило комфортно продовжити читати лекції та проводити семінарські заняття із дисциплін суспільно-гуманітарного циклу у онлайн-форматі. Дистанційна форма організації навчального процесу пришвидшила також і активне освоєння інструментів Google, серед яких найчастіше використовуються Google Презентації, Форми, Таблиці. Ці сервіси є зручними у застосуванні і дають можливість спільного доступу визначеним користувачам, що дозволяє на дистанції, але спільно працювати над різними темами, проектами як з колегами, так і з студентами. Для спілкування, обміну інформацією та створення платформ для спільної роботи слугують інструменти Classroom, Jamboard, Google Чат, Hangouts, Сайти, Пошта, для планування та нагадувань – Google Keep, Календар, для обміну файлами та фотоматеріалами Google Диск та Фото тощо. Використання таких технологій поживляє навчальний процес, що є необхідним при дистанційній роботі.

Як висновок, можна сказати, що сучасні інформаційні технології допомагають освіті йти в ногу з часом, реагувати на глобальні виклики, допомагають покращувати якість навчального процесу. Інформаційно-технічні можливості у ході викладання суспільно-гуманітарних дисциплін розширюють потенціал презентування навчального матеріалу, співпраці та комунікації із здобувачами вищої освіти тощо. Головним завданням викладача, все ж, залишається збереження позачасової актуальності та спонування до глибинного осмислення «наук про дух» і їх головного об'єкта дослідження й цінності – ЛЮДИНИ.

Список використаних джерел

1. Дильтей В. Собрание починений в 6 томах. Т. 1. Введение в науки о духе. URL: https://platon.net/load/knigi_po_filosofii/filosofija_zhizni/diltej_v_sobranie_sochinenij_v_6_tomakh_t_1_vvedenie_v_nauki_o_dukhe/1-1-0-4752 (дата звернення 2.04.2021).